

A kiállítás társszervezője
a Trianon Kutató Intézet.

A kiállítás megtekinthető: 2021. január 31-ig,
mindennap 10–19 óra között.

Pesti Vigadó – 1051 Budapest, Vigadó tér 2.
www.vigado.hu

TRIA–NON Mert nem lehet feledni...

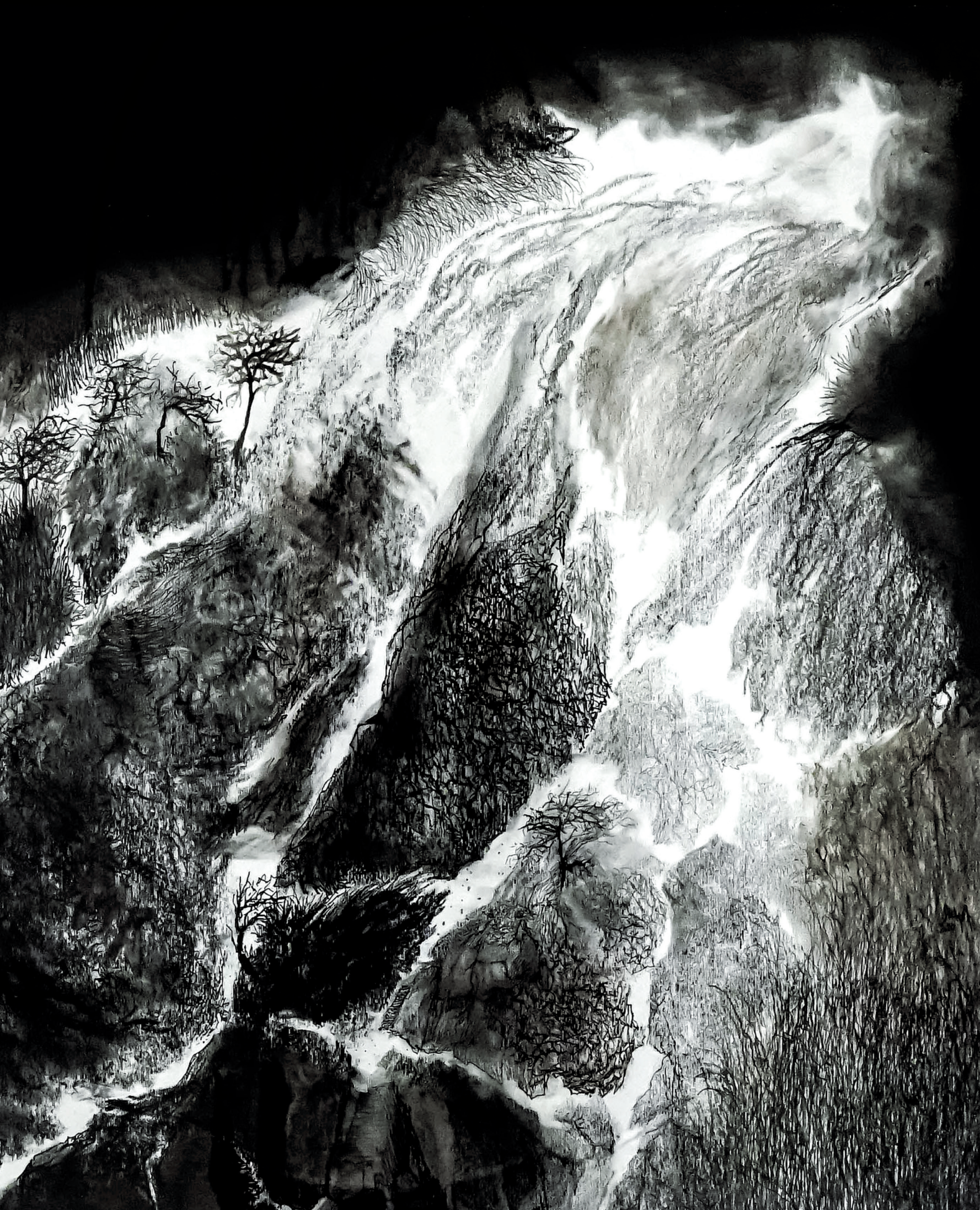
TRIA NON!

**Mert nem lehet
feledni...**

a trianoni békeszerződés
100. évfordulója
emlékére rendezett kiállítás
a Pesti Vigadóban

MM
MAGYAR
MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

árkás

Mert nem lehet feledni...

Mert nem lehet feledni...

a trianoni békeszerződés
100. évfordulója emlékére
rendezett kiállítás
a Pesti Vigadóban

Kárpit határok nélkül (részlet)

GONDOLATOK SZÁZ ÉVVEL TRIANON UTÁN

Tíz évvel ezelőtt még a magyar közvélemény, a magyar emberek többsége nem tudott volna egzakt választ adni arra a kérdésre: mi is az a Trianon? Valóban, tudunk-e erre ma biztosan válaszolni? Mert Trianon nem egyszerűen egy történelmi eseményt jelent az ezeregyszáz esztendő magyar államiság történetében. Trianon a történelmi Magyarország összeomlásának, a magyar államiság megszűnésének... és – ma már tudjuk – a sikeres újrakezdésnek is szimbóluma egyúttal.

Lássuk a tanulságait!

Az 1867-es kiegyezés az ország számára nagy lehetőséget adott egyrészt – ha korlátozottan is – a független államiság rendszerének kialakítására, a Habsburgoktól való önálló állami és társadalmi élet kibontakoztatására. Ugyanakkor a kiegyezés utáni évtizedek az elszalasztott lehetőségek kora is volt Magyarországon. A politikai elit egy olyan küzdelemben vetette bele magát, amely nem kecsegtetett jelentős eredményekkel, viszont komoly veszedelemben sodorta a nemzetet. Ez leginkább a Nagy Háború kitörése után vált nyilvánvalóvá.

Az első világháborút lezáró békék – benne a trianoni békediktátum – a romlás felé vitték Európát. Berzeviczy Albert 1926-ban az alábbi jövődölést teszi: „Az egész európai világ megcsömörlött azoktól a lelkiismeretlen ámtításoktól, melyek évek sora óta, soká minden ellentmondást erőszakosan elnémítva, viszik egész Európát a romlás felé s ezért szomjúhozza már az igazságot.” Vajon, nem ugyanennek a folyamatnak lehetünk tanúi ma is? Európa ismét a romlás felé halad. Mert a „trianoni utat” követi. A háború és a háború utáni béke tartósan megrontotta az európai légkört, nem érvényesült a végelszámolásban a bölcsesség, a mérséklet, a szeretet, ehelyett a nemzetek egymás iránti gyűlölete, a marakodás, a manipulációk, az ámtítások és hazugságok áradata öntötte el egész Európát, Wilson 14 pontjával együtt. Ámtítás volt a háborús bűnösséget egyetlen nemzet fejére olvasni; ámtítás volt, amit a legyőzötteknek ígértek (Millerand-levél), hogy majd kiigazítják a határokat és a kisebbségek jogait betartják; ámtítás volt az általános lefegyverzés, mert csak a legyőzötteket fegyverezték le (eredménye az elsőnél is drámaibb háborús katasztrófa). Ámtítás volt az egész európai világrend, mert a jól bevált módszerek ismét a népek közötti gyűlölködés magvait hintették el. És ezen ámtítások rendszerébe beleillik az a rágalomhadjárat, amely más eszközökkel és módszerekkel ma is folyik Magyarország ellen. Mintha Európa és a világ demokráciáit a kis Magyarország fenyegetné! Éppen ma, a mai európai folyamatok és fejlemények fényében igazolódik be Tisza István igazsága. Tisza Istvánnal a magyar nemzeti gondolat is elbukott. Mert nem jött létre a nemzeti egység 1918-19-ben (sem).

A háború győztesei becsapták a kis nemzeteket, mert egy olyan liberális Európát hirdettek meg, ahol csak az érvényesülhet, aki az általuk liberálisnak hirdetett ideológiát és a liberális megoldásokat fogadja el. Aki a keresztény nemzeti vonalra tér, azt félreállítják, a kulturált európai nemzetek sorából kiiktatják. Eszközük: a nacionalizmus, a fasizmus, az antiszemitizmus vádjai. Miként ma is a balliberális világ ezekkel a módszerekkel próbálja belekényszeríteni saját zubbonyába a renitens országokat és politikusokat. Gazdasági érdekektől vezérelve.

Mindenekelőtt le kell szögezni: Trianonra a legkézenfekvőbb és legtriviálisabb magyarázat a háború elvesztése. Ellenkező esetben minden olyan (amúgy hamis) érvrendszer – mint például „Magyarország azért kapta Trianont, mert elnyomta a nemzetiségeket” – be sem került volna az ún. nagy történészek szótárába. Trianon közvetlen oka a háború elvesztése volt. Amennyiben Magyarország győztesként kerül ki a nagy konfliktusból, természetesen ma ismeretlen fogalom lenne Trianon.

Hogy miért kell a Trianon-kérdést felszínen tartani? Miért kell „Trianon” ellen ma is harcolni? Mert ez nem jelent mást, mint az erőszak ellen fellépni. A nemzeti gyűlölködés ellen küzdeni. A nemzetek, a nemzetiségek szembeállításának politikáját elvetni. A felelőtlenséget – a döntéshozatalok minden szintjén elutasítani.

Miért? A román és cseh vezetés törekvéseinek fő célja kezdettől fogva (már jóval a világháború kitörése előtt) a magyarság gyengítése, valóságos megsemmisítése volt. A magyar államot nemzetestül akarták felszámolni. Ennek számos jele volt. Thomas Masaryk, Csehszlovákia első köztársasági elnöke következetesen magyarellenes munkásságot fejtett ki. Mindent megmozgatott célja elérése, Csehszlovákia megteremtése érdekében. (Ennek részleteit ő maga megírja a Világforradalom című memoárkötetében.) Eduard Beneš, Masaryk munkatársa (majd követője az elnöki székben) életcéljának tekintette

Vári Fábián László – 1951.

1945 után – szovjet szuronyokkal a hátában – Magyarországnak semmi esélye nem volt, hogy a háború előtti polgári létformát megőrizze, hiszen az országot Európa legnagyobb hadserege, a világ egyik legmilitánsabb birodalma tartotta megszállva. Ezért a régi polgári világ felszámolása, likvidálása (üldözések, koncepciók, bebörtönzések, a félelem légköre) már 1945-ben megkezdődik, és 1948-ra totálisan kiépül. S bár volt egy komoly próbálkozás a szuverenitás visszaszerzésére, a művelt világ nem sietett a magyarok megsegítésére. 1956-ban sem – mint oly sokszor a történelmünkben! 1956 fénylő kísérlet volt, ám a magyar függetlenség ügye évtizedekre be lett fagyasztva.

Elérkeztünk a 80-as, 90-es évek fordulójához, az ún. rendszerváltozás éveéhez. Remények és lelkesedések születtek a magyar szívekben az 1988-94 közötti években. Függetlenséget és szabadságot kiáltottunk. Azt hittük, hogy a magyar nemzet eljutott a függetlenség és a szabadság hön áhított állapotába. Nem ismertük Széchenyi István józan figyelmeztetését: Külső hatalomtól független nép még nem feltétlenül szabad. Kijutottunk, vagyis azt hittük, hogy kijutottunk a kommunizmus csapdjából s bekerültünk a globális hatalmak csapdjába. A remény élményét hamarosan a csalódás, az elkeseredés légköre váltotta fel. Történtek mérsékelt kísérletek, hogy ebből a csapdahelyzetből kijussunk. Sikertelenül.

2010 óta valamivel nagyobb reménnyel indultunk a valóságosabb függetlenségünk irányába, de bizonyos elkötelezettségek azóta is figyelmeztetnek: ne akarjunk több szabadságot, mint ami megillet minket. Mert a nemzet valóban saját lábára szeretne végre állni, próbál szembeszállni a belső és külső, a magyar függetlenséget veszélyeztető erőkkal, több-kevesebb sikerrel. Inkább kevesebb sikerrel, mert ma is – mint a 20. század történelme során oly sokszor – óvatosságra kényszerülnek az ország vezetői, akiknek figyelembe kell venniük (ezt mondják) a szövetségesek érdekeit. Ezt a küzdelmet most már a magyar emberek is világosabban látják. Ha nem az országot felvirágoztatni szándékozó erők kerekednek felül, ha a társadalom széles tömegei (a civilek) nem ismerik fel azt, hogy nem elég választásokat nyerni, nem elég néhányszor békemenetet szervezni, hanem ki kell határozottan állnunk a saját érdekeink mellett, s akár a regnáló és többnyire jó irányba haladó kormányoknak is jelezni, ha letérnek a helyes útról. És a belső és külső ellentábort is határozottabban kell figyelmeztetni: Moszkva után nem lehetünk Brüsszel vagy az Amerikai Egyesült Államok vagy bármely más globális hatalom akaratának a játékszere. Mert Magyarország most azon dilemma előtt áll: hogyan tudja nemzetstratégiai elképzeléseit megvalósítani egy olyan integrációs szervezetben, amely egyre jobban szeretne beavatkozni az országok belügyeibe.

Most – Európa igazi válságának idején – érkezett el az a pillanat, amikor Szabó Zoltán egykori szavait legalábbis megfontolni kellene. Ő így fogalmazott (1943): „a térség népei számára két út lehetséges: vagy egymásban találják meg szabadságukat a nagy népek ellen, vagy a nagy népek pártfogásában keresik szabadságukat egymás ellen.”

Erich Fromm, a nagy német szociológus, pszichológus, pszichoanalitikus (Freud tanítványa) az egyén és a társadalom viszonyát vizsgálva kérdéseket tett fel: „Mit jelent a szabadság mint emberi tapasztalat? Vajon, a szabadság utáni vágy az emberi természet veleszületett tulajdonsága? Akkor beszélünk-e szabadságról, amikor hiányzik egy külső fenyegetettség, vagy ez feltételez valami más elemet is, s ha igen, mi az? Melyek azok a társadalmi-gazdasági tényezők, melyek a szabadság megszerzésére készíthetnek valakit? Lehetséges, hogy a szabadság az emberre valamifajta elviselhetetlen teherként jelenik meg, olyasvalami, amitől szabadulni akar? Előfordulhat, hogy a szabadság egyesek számára az elérendő célt jelenti, másokból azonban félelmet vált ki?” (Erich Fromm: Ο φόβος μπροστά στην ελευθερία. Görög nyelvű kiadás. Félelem a szabadságtól, Athén, Boukoumani Kiadó, 1971. 20-21. o.) Vagy azok számára jelent elsősorban félelmet, akik már megszerezték a szabadságot, s tartanak attól, hogy mások is ráfanyalodnak erre az édes ízre? A történelem – a magyar is – ismer olyan tapasztalatokat, amikor akadtak olyan nemzetek, olyan személyiségek, akik nem féltek vágyini a szabadságra és azt kifejezésre juttatni. De mi jogositja fel azokat – akik kiépítették szabadságukat, demokráciájukat – arra, hogy másokat megakadályozzanak ugyanebben a törekvésükben?

A félelem a magyar szabadságtól megbéníthatja azokat az energiákat, amelyek Európa egyetemes kultúrájának – s benne Magyarország hagyományos nemzeti jellegének – megőrzése irányában hatnának.

Szidiropulosz Archimédesz
szociológus, a Trianoni Szemle főszerkesztője

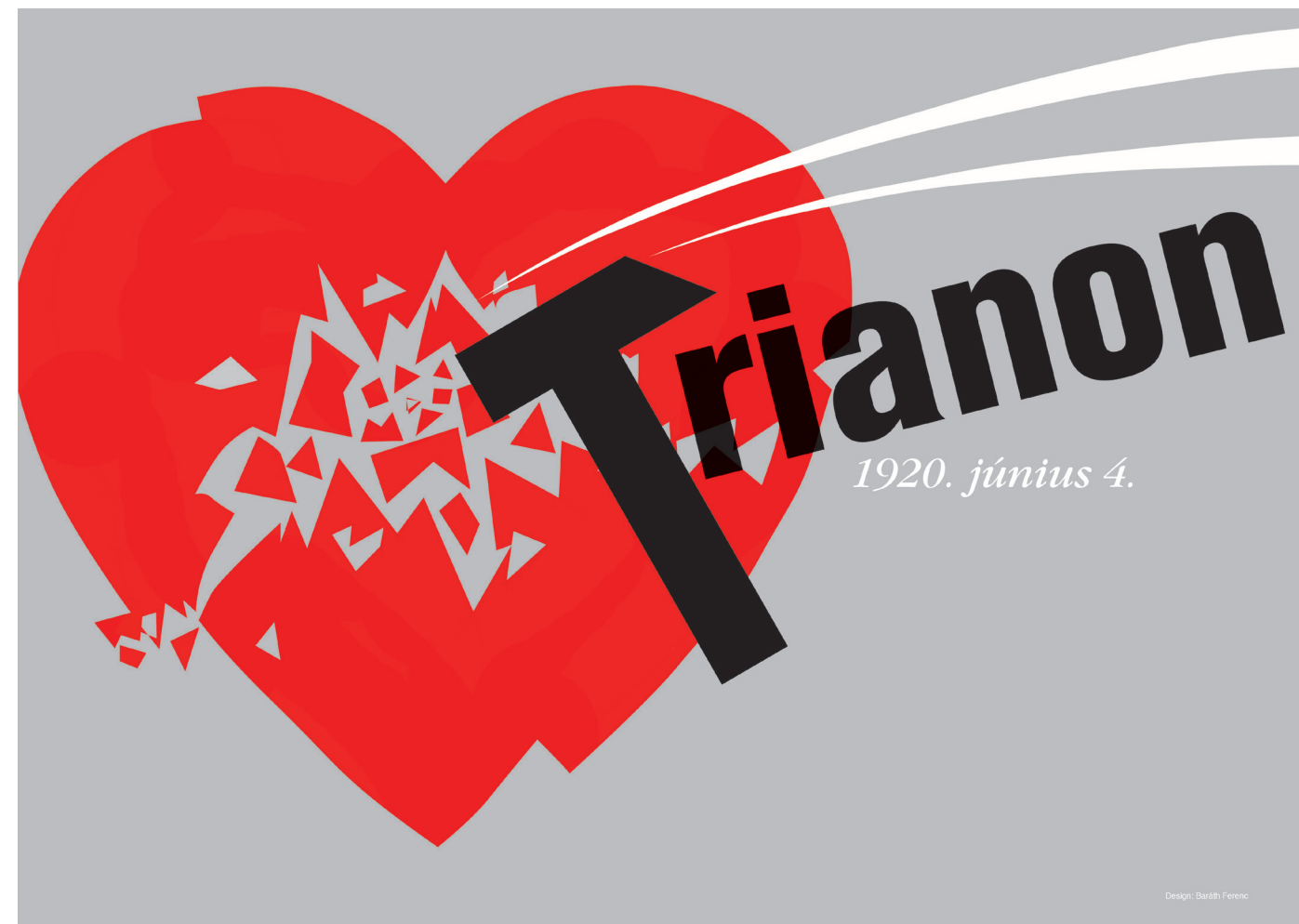
ÁRENDÁS JÓZSEF | TRIA-NON | 2020 | digitális print | 140×100 cm

BALOGH EDIT | Fejfák I. | 2013 | digitális print | 80×60 cm

BAKOS ISTVÁN | Szívünk Szakad Száz éve! | 2020 | digitális print | 140x100 cm

BARÁTH FERENC | Trianon 1920. június 4. | 2020 | digitális print | 70x100 cm

P. BENKŐ ILONA | Hasáb (Trianon emlékére) | 1983 | raku | 37x14x12 cm

BOCZ BEA | Szálak | 2020 | tus, cérna, papír | 70x40 cm

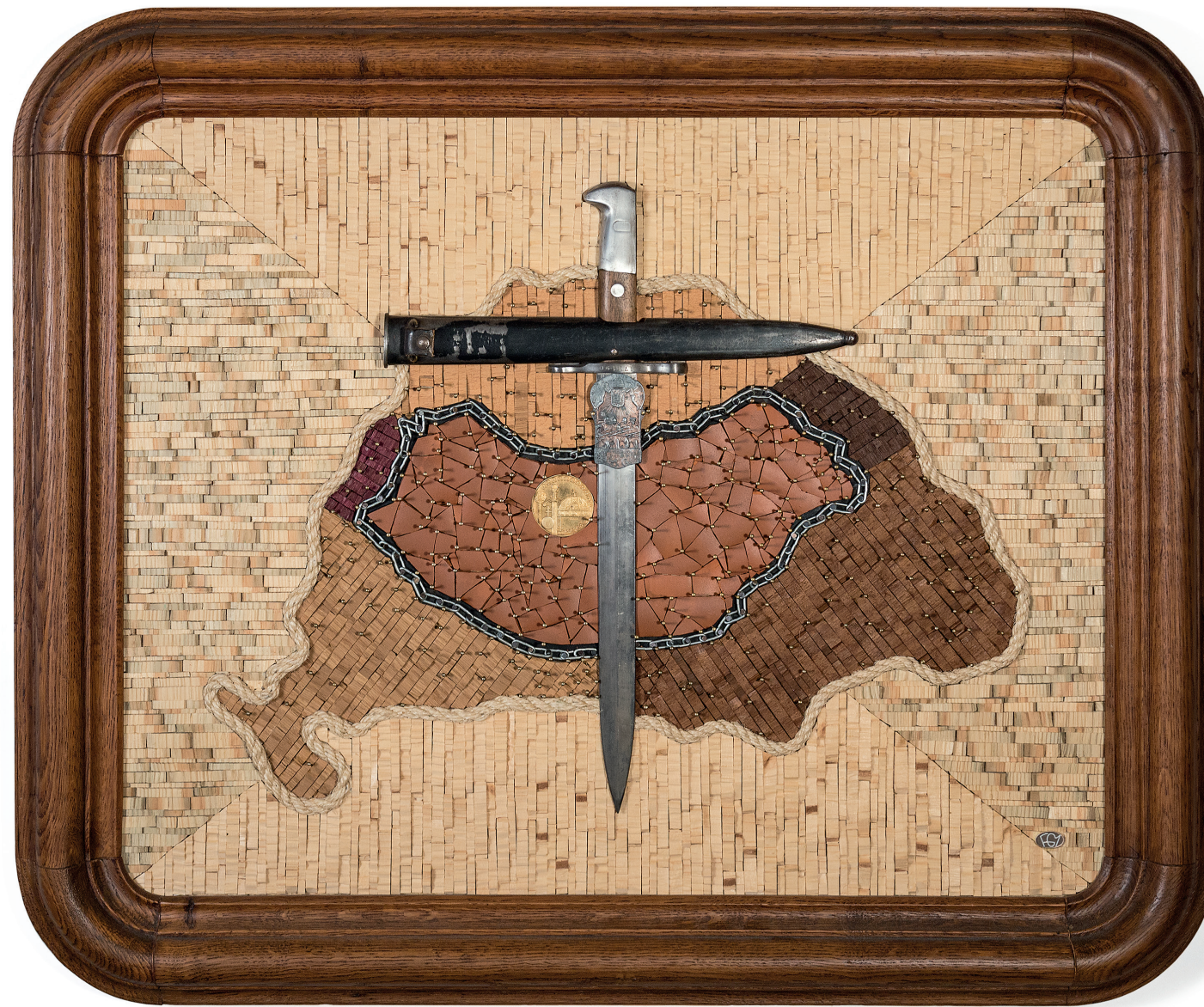
BRÁDA TIBOR | Köpenyes Madonna | 2020 | ólomüveg | 120x120 cm

CSURKA ESZTER | Trianon | 2020 | olaj, vászon | 145x210 cm

FAZEKAS SÁNDOR | Honnan hová... | 2020 | zúzott kő | Ø 35 cm

FEKETE GYÖRGY | Trianon | 2014 | famozaik | 42x52 cm

GAÁL JÓZSEF | Trianon Heraldika | 2020 | akril, vászon | 210×190 cm

GAJZÁGÓ SÁNDOR | Köntösömre sorsot vetnek | 2013 | olaj, vászon | 40×59 cm

GYÖRFI LAJOS | Trianon 1920-2020 (Hajdúszoboszló 2020.06.04) | 2020 | bronz, kő | 51×40×26 cm

GYÖRFI SÁNDOR | Országzászló Trianon 1920-2020 (Szigetszentmiklós 2010.06.04) | 2010 | bronz, kő | 51×40×26cm

GESZLER MÁRIA | Tájképi formáció I. (határok) | 2015 | porcelán | 57×17×10 cm

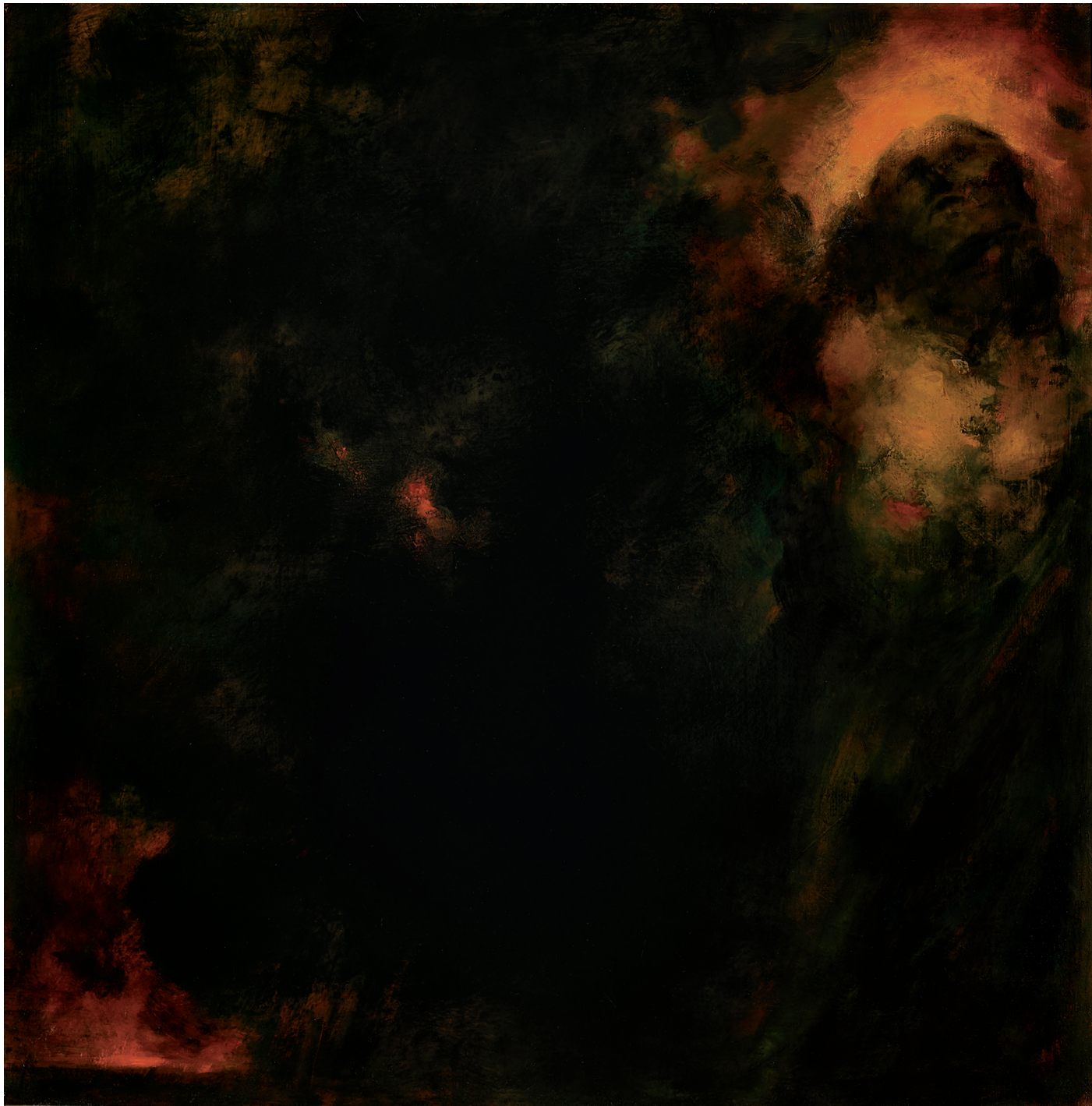
GÚGYELA TAMÁS | Alapszik | 2020 | kő, víz, vályog, fém | m: 110 cm, Ø 42cm

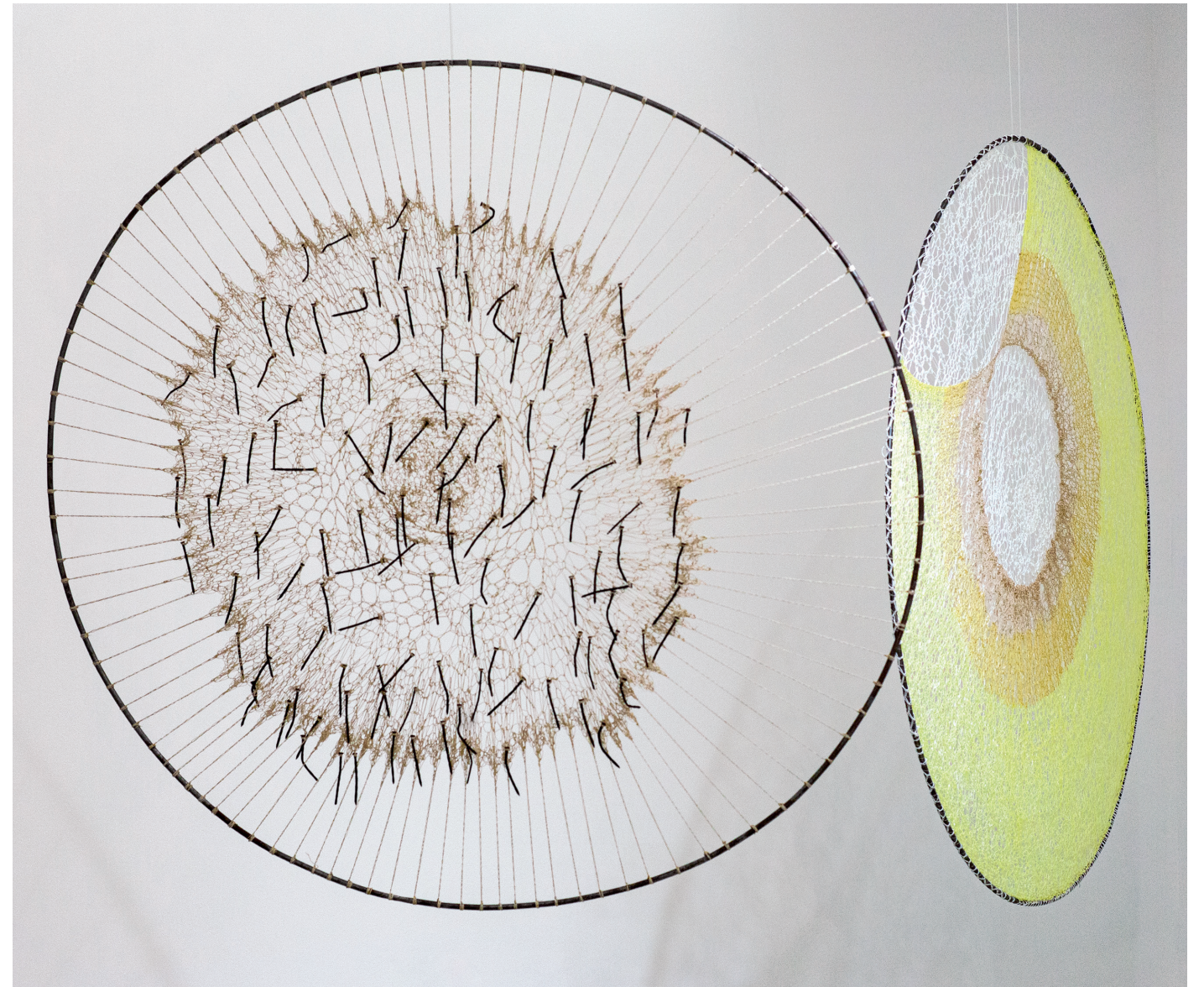
HAUSER LILIÁN BEÁTA | Kós Károly (portré) | 2014 | ceruzarajz | 63x87 cm

JÓSZAY ZSOLT | Végül | 2013 | fa, textil | 156x30x45 cm (részlet)

KÁRPÁTI TAMÁS | Ólomkín | 2019 | olaj, vászon | 80x80 cm

KECSETI GABRIELLA | Áfium I.-II. | 2020 | acél, textil | 2x Ø 150 cm

KECSKÉS ÁGNES | Himnusz | 1996 | gobelin | 240x190 cm

Komáromi Klapka György Múzeum tulajdona

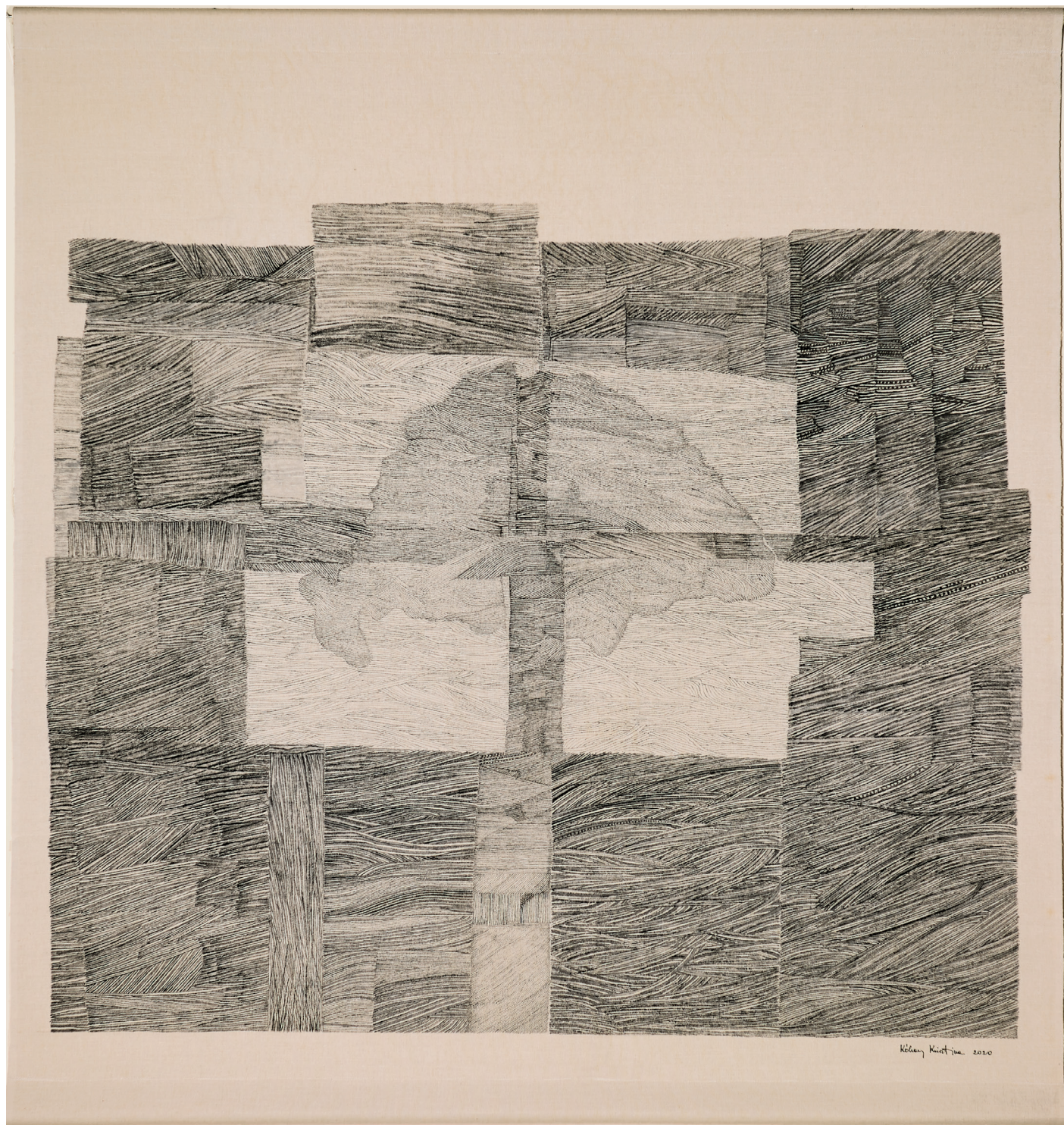
KELECSÉNYI CSILLA | Regnum Marianum | 2004 | gobelin | 140x250 cm

KOVÁCS IMRE | Pipacsos rét útmutató kőtáblával | 2020 | olaj, farost | 47×47 cm

KOVÁCS PÉTER | Roncs II. | 1996 | lino, vegyes technika | 100×70 cm

KÓKAY KRISZTINA | Szent jussunk | 2020 | festett lenvász | 146x137 cm

Fotó: Alapfy László

KŐ PÁL - HALASSY CSILLA | Trianon-emlékmű Kompolton | 2020 | digitális print | 300x200 cm

KULINYI ISTVÁN | Egy széttört világ I. | 2020 | vegyes technika | 40x30 cm

KUN ÉVA | Miasszonyunk | 2020 | samott, raku, fém | 66x16x16 cm

LÁSZLÓ DÁNIEL | Mindig van remény | 2020 | olaj, vászon | 110x140 cm

MOLNÁR ESZTER | Megfeszítve | 1991 | vegyes technika | 50x40 cm

MESZLÉNYI JÁNOS | Corpus | 1975 | fa | 75×37×8 cm

MIHÁLY ÁRPÁD | Eredetmondánk: Egy az ősök, Egy a nemzet | 1971 | bronz, kő | 40×30×20 cm

MIHÁLY GÁBOR | Trianon emlékmű terv – hármas halom kettős kereszt | 2020 | gánit, bronz, fa, vas | 95×40×40 cm

MUDRÁK ATTILA | Kitelepítési "lelet" | 2020 | vas | 37×12×16 cm

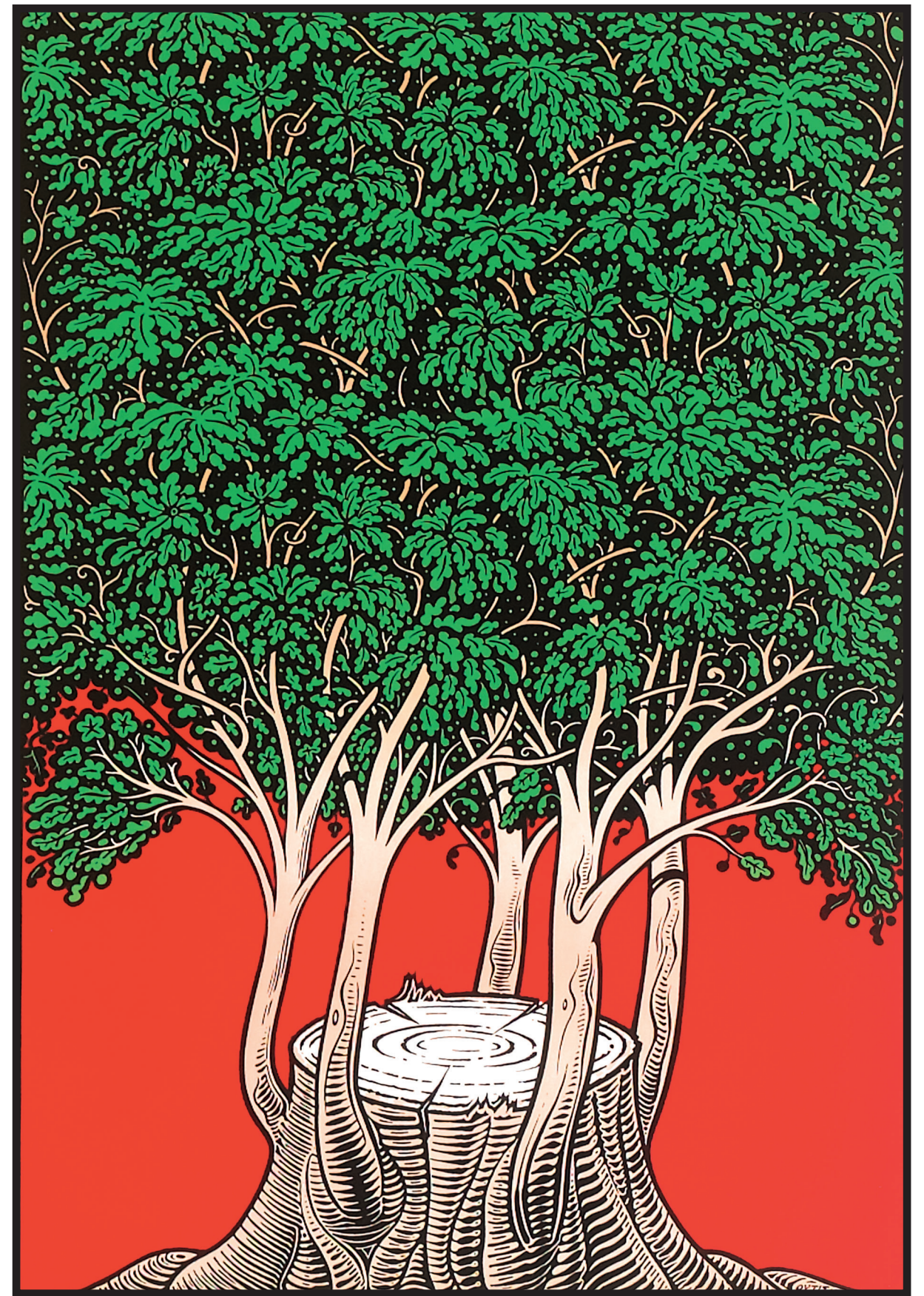
NAGY JÁNOS | Trianon (Turul, feltámadás, szétszaggatott ország) | 2020 | bronz | 36x20x14 cm

OLAJOS GYÖRGY | 1920-2020 | 2020 | objekt | 39×20×14 cm

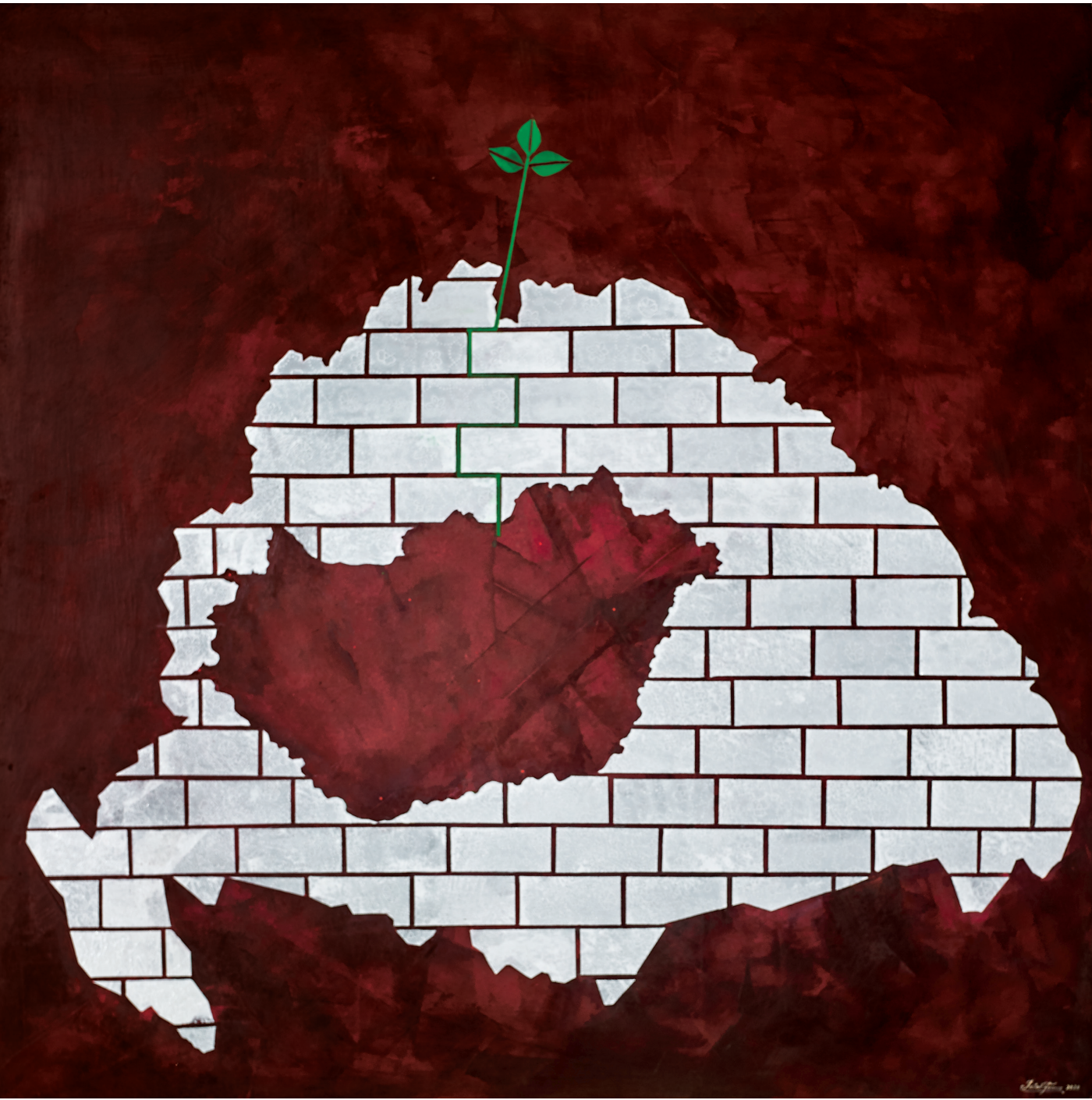
OLAJOS ILKA | Oblivion I. | 2020 | fotó | 83x61 cm

OROSZ ISTVÁN | A lombok fundamentuma | 2020 | digitális print | 130x90 cm

ÖLVECZKY GÁBOR | Apokrif pizskozat I. | 2019 | ceruza, pasztell, papír | 38x48 cm

PATAKI FERENC | Trianon tabló | 2020 | akril, vászon | 100x100 cm

PÁZMÁNDI ANTAL | A konc | 2020 | matricázott samott | 150×100×80 cm

PRUTKAY PÉTER | Ne bánts a magyart... | 2020 | objekt | 40×25×7 cm

PETRÁS MÁRIA | Corpus | 2015 | üveg | 40x25x25 cm

PÉTERFY LÁSZLÓ | Kusztos Endre portréja | 2016 | bronz | 50x45x25 cm

PÜSKI ISTVÁN | Szabadulás | 2020 | kerámia, fa | 80x30x30 cm

RIEGER TIBOR | „Volt egy ország” | 2012 | márvány, kő, drót | 104x63 cm

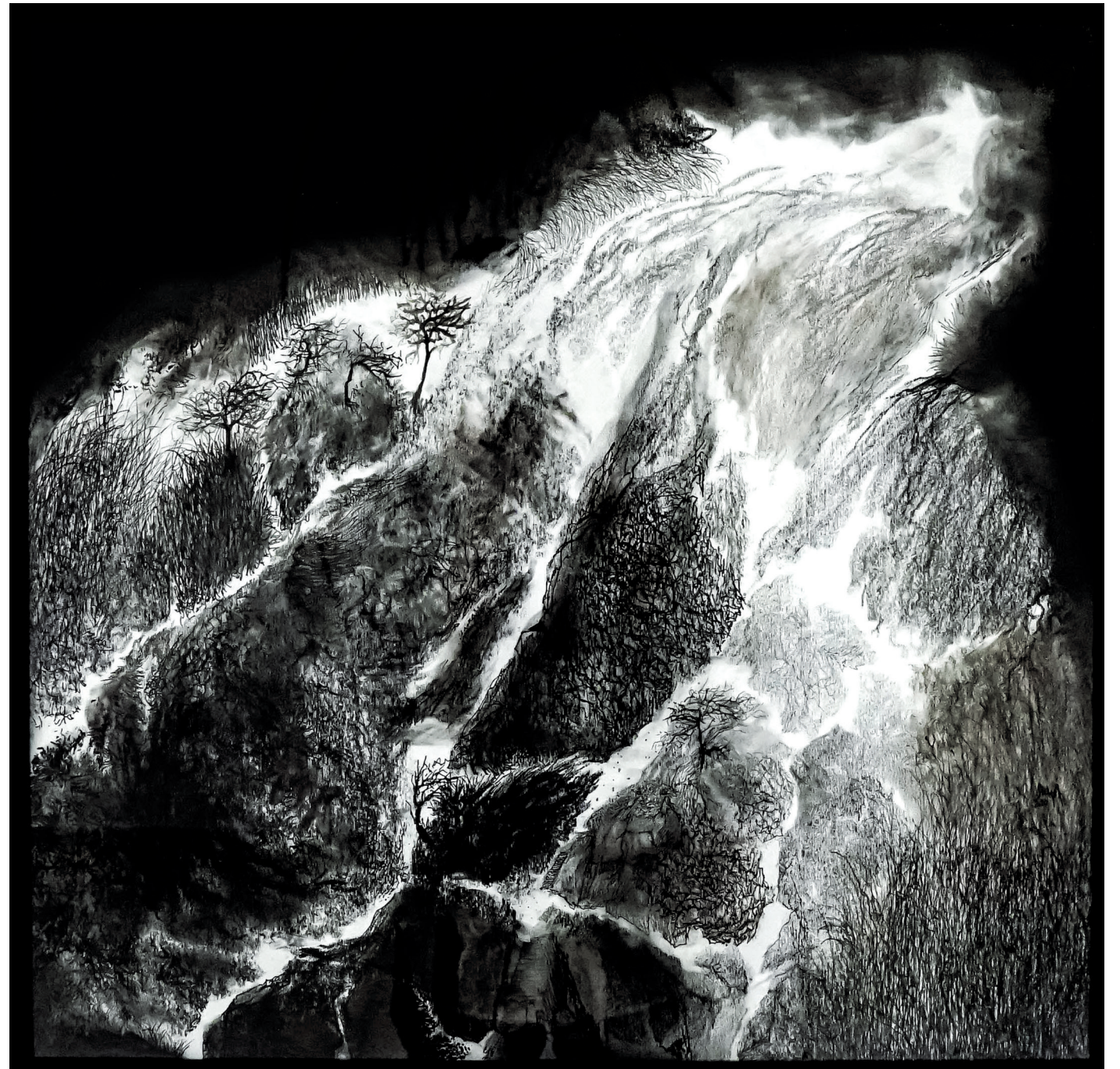
SCHRAMMEL IMRE | Trianon | 1985 | samott | 53×12×10 cm

SOMOGYI GYŐZŐ | A Nagy Térkép - A Kárpát-medence madártávlatból, 5. old. | 2003 | könyv | 42×60 cm

STEFANOVITS PÉTER | Bon Appétit! | 2020 | objekt | 75x200x150 cm (részlet)

SULYOK GABRIELLA | Utak, remények | 2019 | tus, kréta | 60x62 cm

SZABÓ GYÖRGY | Kitelepítési emlékmű terv II. | 2020 | bronz | 170×30×30 cm

SZÉLES JUDIT | Szétszaggatva | 2020 | textilkollázs | 108×125 cm

SZUNYOGHY ANDRÁS | Trianon | 2020 | lino-metszet | 50×70 cm

SZURCSIK JÓZSEF | Romantikus táj égő házzal | 2019 | akril, olaj, vászon | 100×120 cm

ÚJHÁZI ARANKA | Istenszülő Szűz Mária, Magyarország királynéja | 2005 | akril, farost | 85x50 cm

VIDA ZSUZSA | Csonka életfa | 2017 | síküveg | 21x10x12 cm

ZELENÁK KATALIN | „És lészen csillagfordulás megint...” (Wass Albert: Üzenet haza) | 2019 | digitális print | 500 ×100 cm

Iparművészeti Múzeum tulajdona

ALKOTÓK: BALOGH EDIT, BÁLINT ÁGNES, BARANYI JUDIT, BARÁTH HAJNAL, BENEDEK NOÉMI, BÉNYI ESZTER, CSÓKÁS EMESE, DOBRÁNYI ILDIKÓ, ERDÉLYI ETA, ERDŐS JÚLIA, FARAGÓ MÁRTA, FARKAS ÉVA, R. FÜRTÖS ILONA, GREMSPERGER BEATRIX, HARMATI ZSÓFIA, HAGER RITTA, HAUSER BEÁTA, IPACS HAJNAL, JOHN ÁGOSTON, KAPROS KÓSA EDIT, KATONA SZABÓ ERZSÉBET, KECSKÉS ÁGNES, KOVÁCS IMRE, KOVÁCS PÉTER, KÓKAY KRISZTINA, KŐSZEGI ANNA MÁRIA, LENCSES IDA, LUGOSSY EDIT, MARTOS KATALIN, MÁLIK IRÉN, MÁDER INDIRA, MÉSZÁROS ERZSÉBET, NAGY KATALIN, NYERGES ÉVA, PASQUALETTI ELEONÓRA, POLGÁR RÓZSA, RAPAICH RICHARD, REMSEY FLÓRA, RICHTER ÉVA, RÓNAI ÉVA, SOLTI GIZELLA, TÁPAI NÓRA, VAJDA MÁRIA, VARGA BERNADETT, VASTAG ÁGNES, ZELENÁK KATALIN | Kárpit határok nélkül | 1995-1996 | gobelin | 350×300 cm

A kiállítás kurátora: Kókay Krisztina

Összeállította és szerkesztette: Keppel Márton, Kókay Krisztina

Műtárgyfotó: Alapfy László

Borítóterv: Árendás József

Tipográfia: Alapfy László

Műtárgyszállítás: Gottlasz Team Kft, Füredi-Bak Zoltán

Kiállítás építés: Fekete István, Keppel Márton, Laczkó Péter, Mendelényi Zoárdné

A kiadvány megjelenését

a Magyar Művészeti Akadémia Iparművészeti és Tervezőművészeti Tagozata

a Trianon Kutató Intézet Közhasznú Alapítvány számára

biztosított forrással támogatta.

MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA

Kiadja a Magyar Művészeti Akadémia, 2020-ban

www.mma.hu

Felelős kiadó: Vashegyi György, elnök

Felelős szerkesztő: Fekete István

Nyomás: EPC Nyomda Kft.

ISBN 978-615-6192-25-7

